

อนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลั่วก๊ับ (ฮวาผอ) ของชนเผ่าจ้วง

Motifs in Legend of Hua Po Goddess of the Zhuang Tribe

ถาง ลีหัว¹ พชรินทร์ บุรณะกร² อีร์โชติ เกิดแก้ว³

Tang lihua, Patcharin Buranakorn, Teerachoot Kerdkaew

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลั่วก๊ับ (ฮวาผอ) ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ แบบการวิจัยเอกสารโดยศึกษาจากตำนานเทพีที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเทพีแม่ลั่วก๊ับ จำนวน 18 เรื่อง และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบอนุภาคสำคัญ 3 ประการ คือ (1) อนุภาคตัวละครคือ เทพี แม่ลั่วก๊ับในฐานะบรรพบุรุษสตรีของชาวจ้วง ผู้สร้างโลกและผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ผู้ดูแลการเกิด ให้ความคุ้มครอง ประสาทพร และช่วยเหลือชาวจ้วง (2) อนุภาควัตถุ ปรากฏด้วยอนุภาคดอกไม้และหินที่เป็นสัญลักษณ์ของเกิดและการสิ้นสุดของชีวิต และ (3) อนุภาคเหตุการณ์ปรากฏด้วยอนุภาคการสร้างโลก การให้กำหนด และการให้พรและความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา และเมื่อวิเคราะห์ตามวิธีการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมแล้วพบความเชื่อที่แฝงอยู่ในอนุภาค คือ ความเชื่อเทพีแม่ลั่วก๊ับเป็นความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วง และความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้และหินเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดการตาย นอกจากนี้ ยังสะท้อนเห็นถึงฐานะ หน้าที่และอำนาจของเทพีแม่ลั่วก๊ับได้ถดถอยลงตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวจ้วงจากสังคมแบบมาตาธิปไตยที่ผู้หญิงเป็นใหญ่เข้าสู่สังคมแบบปิตราธิปไตยที่ผู้ชายเป็นใหญ่

คำสำคัญ (Keywords) : อนุภาค; เทพีแม่ลั่วก๊ับ (ฮวาผอ); ชนเผ่าจ้วง

Abstract

This documentary research aimed to study motifs in eighteen legends of Goddess Mu-liu-jia (Hua Po Goddess) of the Zhuang Tribe. Research findings are reported as a descriptive analysis. There are three major motifs. 1) For the motif of character, Goddess Mu-liu-jia is the female ancestor of Zhuang people, who creates the world; establishes rules and laws; prescribes births; and protects, blesses and assists the Zhuang. 2) For the motif of object, namely flowers and rock are symbols of the beginning and the end of life. 3) For the motif of event, there are creation of the world, births, blessing, and person assistance. From the aspect

Received: 2024-10-18 Revised: 2024-11-03 Accepted: 2024-11-04

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ Ph.D. candidate, Doctor of Arts, Program in Communicative Thai as a Second Language, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: 870568366@qq.com

² ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ Lecturer, Department of Language studies, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: patcharintara@yahoo.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ Associate Professor Dr., Department of Humanities and Social Sciences, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: tongin2000@gmail.com

of cultural study of motifs, Goddess Mu-liu-jia is the original belief of the Zhuang tribe, while beliefs of flowers and rock connote the birth and death of life. At present, the status, duties, and power of Goddess Mu-liu-jia are regressed, according to social changes of the Zhuang, which is turning from matriarchal to patriarchal.

Keywords: motif; Goddess Mu-liu-jia (Hua Po Goddess); Zhuang tribe

หมายเหตุ (Note)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์เรื่อง ตำนาน ความเชื่อ และพิธีกรรมเกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวผอ) ของชนเผ่าจ้วงตำบลผู้เมี้ยว อำเภอยางหนึ่ง เมืองหนานหนิง เขตการปกครองตนเองชนชาติจ้วงมณฑลกว่างสี สาธารณรัฐประชาชนจีน สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทนำ (Introduction)

ชนเผ่าจ้วง เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองตนเองชนชาติจ้วง มณฑลกว่างสี สาธารณรัฐประชาชนจีน พูดภาษาตระกูลไต ซึ่งเป็นภาษากลุ่มเดียวกันกับภาษาไทย และนักวิชาการไทยมักจะเข้าใจว่าชนเผ่าจ้วงกับไทยเป็นพี่น้องกัน เนื่องจากชนเผ่าจ้วงมีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันและอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มชนชาติไทย-ไท ดังที่ ปราณี วงษ์เทศ (2549: 14-30) ได้กล่าวว่า ในวัฒนธรรมข้าว พิธีกรรมเกี่ยวกับการเพาะปลูกเพื่อขอความอุดมสมบูรณ์ ความเชื่อเรื่องขวัญ อาหารการกินของชาวจ้วงคล้ายคลึงกับไทย สะท้อนและสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางนิเวศและโครงสร้างสังคม ทั้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับอำนาจเหนือธรรมชาติ และระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองด้วย สอดคล้องกับศิริพร ณ ถลาง (2545: 42) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมจ้วงคงเป็นจีนปนไทย กล่าวได้ว่า ไทยและจ้วงมีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่น ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชนเผ่าจ้วงจึงเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาศึกษาวิเคราะห์ โดยเฉพาะตำนานของชนเผ่าจ้วง เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของประเพณีและความเชื่อของชนเผ่าจ้วง

ตำนาน เป็นเรื่องเล่าที่มีเนื้อหากล่าวถึงกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ อธิบายถึงสาเหตุฟ้า ดิน น้ำ พายุ ฝนตก เป็นต้น และมักจะตอบคำถามที่เกี่ยวกับ “จักรวาลเกิดขึ้นได้อย่างไร” “เรามาจากไหน” แม้ว่าตำนานถูกสร้างโดยจินตนาการของบรรพบุรุษ ตำนานไม่ใช่เรื่องที่ไร้สาระ แต่ตำนานในฐานะข้อมูลเก่าแก่ที่สืบต่อมาอย่างช้านาน เป็นเอกสารสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมบรรพกาล ตามแนวคิดของเสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (2558: 1) ที่กล่าว ตำนานเป็นสิ่งที่ทำให้การปฏิบัติพิธีกรรมมีเหตุผลและเป็นการกำหนดระเบียบสำหรับความเชื่อบางอย่างของมนุษย์ กล่าวได้ว่า ตำนานเป็นแหล่งข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อของเจ้าของตำนาน

ตำนานของชนเผ่าจ้วง เป็นตำนานที่แตกต่างจากตำนานจีนทั่วไป ตัวละครเอกที่ปรากฏในตำนาน มักจะเป็นตัวละครเฉพาะถิ่น เช่น ปูโลโกล หรือเทพเจ้าปูโลโกล แม่ลี้ก๊ับ (ฮวผอ) หรือเทพีแม่ลี้ก๊ับเป็นเทพเจ้าท้องถิ่นที่ชาวจ้วงนับถือในปัจจุบันนี้ และจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิชาการไทยและจีนได้ศึกษาตำนานของชนเผ่าจ้วงไว้หลายเรื่อง เช่น ศิริพร ณ ถลาง และ สุกัญญา ภัทรราชย์ (2542: 230-252) ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาของตำนานสร้างโลกในกลุ่มชนชาติไทย-ไท Tang Lihua (2562) ได้ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาค Ou Man (2561) ได้ศึกษาวิเคราะห์โลกทัศน์ความเชื่อที่ปรากฏในตำนานสร้างโลก

กลุ่มชนชาติไทจากเนื้อหาและอนุภาค และหนอง หียฉอง (2559) ได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบตำนานข้าวของภาคอีสานกับจ้วง งานวิจัยที่ยกมา ทำให้เห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับตำนานชนเผ่าจ้วง มักจะศึกษาเชิงการเปรียบเทียบในกลุ่มชนชาติไทย-ไท หรือศึกษาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและอนุภาคที่ปรากฏในตำนาน

คำว่า อนุภาค (Motif) หมายถึง องค์ประกอบเล็ก ๆ ในนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเด่นพิเศษ ทำให้เกิดการจดจำและเล่าสืบต่อกันต่อมา อนุภาคจึงมักเป็นสิ่งที่แปลกและสะดุดตา (ปริยารัตน์ เชาวลิขิตประพันธ์, 2549: 3) การศึกษาอนุภาคเป็นวิธีสำคัญของการศึกษาด้านานดังที่ ศิราพร ณ ถลาง (2552: 68) ได้กล่าวว่า เราอาจเลือกศึกษาอนุภาคที่น่าสนใจบางอนุภาคแล้วดูการปรากฏของอนุภาคนั้น ๆ ในนิทานเรื่องต่าง ๆ หรือวิเคราะห์ว่าอนุภาคนั้น ๆ สะท้อนความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมของผู้เป็นเจ้าของนิทานหรือตำนานนั้น ๆ อย่างไร โดยตำนานนั้นมีอยู่หลากหลายในทุกสังคมโลกตำนานที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาก็คือตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวผอ) ของชนเผ่าจ้วงที่มีเนื้อหาสนใจหลายประการโดยเฉพาะอนุภาค เทพีแม่ลี้ก๊ับในความเชื่อของชาวจ้วงเป็นเทพเจ้าสร้างโลกรุ่นแรกและมีอำนาจยิ่งใหญ่ที่สุด และในตำนานเรื่อง มอบดอกไม้แดงดอกไม้ม้าขาวได้กล่าวถึงชาวจ้วงเรียกชื่อเทพีแม่ลี้ก๊ับอีกชื่อหนึ่งคือ เทพีฮวผอ (ผอ ในภาษาจีนหมายถึงผู้หญิงสูงอายุ) ต่างจากเทพีแม่ลี้ก๊ับเป็นผู้สร้างโลก ในปัจจุบันเทพีฮวผอมักจะถูกมองว่าเป็นเทพีดูแลเรื่องการตั้งครรภ์และคุ้มครองชาวจ้วง ดัง Huang Guiqiu (2012: 97) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทพีแม่ลี้ก๊ับกับเทพีฮวผอ ว่าเป็นองค์เดียวกัน คือ เทพีแม่ลี้ก๊ับเป็นผู้สร้างโลก เทพีฮวผอเป็นผู้คุ้มครองการเกิดผู้หญิงตั้งครรภ์และดูแลเด็กให้มีสุขภาพแข็งแรงของชาวจ้วง และเทพีฮวผอเป็นเทพีแม่ลี้ก๊ับเปลี่ยนหน้าที่มาเกิด เทพี 2 องค์นี้เป็นองค์เดียวกัน กล่าวได้ว่า เทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวผอ) เป็นอนุภาคตัวละครที่เด่นและผิดจากอนุภาคตัวละครอื่น

นอกจากอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวผอ) เป็นอนุภาคที่น่าสนใจมาศึกษาแล้ว ในตำนานชนเผ่าจ้วงยังมีอนุภาคหลายประการที่สะท้อนความคิด ความเชื่อของชนเผ่าจ้วง โดยเฉพาะอนุภาคน้ำเต้า อนุภาคน้ำเต้าเป็นอนุภาคสิ่งของที่พบบ่อยในตำนานกลุ่มชนชาติไทย-ไท และอนุภาคน้ำเต้านี้มักจะปรากฏในตำนานเกี่ยวกับเทพเจ้าฝ่ายชายของชนเผ่าจ้วง ดังวัชรภรณ์ ดิษฐปาน (2544: 62-77) ได้กล่าวถึง อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทางตอนใต้ของจีน น้ำเต้าในตำนานมีบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกใช้เป็นเรือน้ำเต้าที่หลบภัยในยามน้ำท่วมโลก และประการที่ 2 น้ำเต้าที่เป็นแหล่งกำเนิดของมนุษย์ชาติพันธุ์ต่าง ๆ บทบาทของน้ำเต้า ในตำนานทั้งสองลักษณะนี้น่าจะเป็นเรื่องทำนองเดียวกัน กล่าวคือ ที่มาของเรื่องน่าจะเริ่มจากบทบาทของน้ำเต้าที่ช่วยรักษาชีวิตมนุษย์คู่สุดท้ายของโลก เมื่อการเวลาผ่านไปก็เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่อง จากมนุษย์อยู่ในน้ำเต้า เพื่อหลบภัยน้ำท่วมกลายเป็นมนุษย์มาเกิดในผลน้ำเต้า แล้วพัฒนาเป็นมนุษย์ที่เกิดจากเนื้อน้ำเต้าโดยตรง และ Ou Man (2561: 136) ก็ได้กล่าวถึงน้ำเต้าเป็นรูปกลมน้อยใหญ่สองรูปติดกัน ข้างในมีเมล็ดพันธุ์จำนวนมาก ลักษณะนี้ทำให้มนุษย์ง่ายที่จะนึกถึงมดลูกของผู้หญิง คงเป็นเพราะเหตุนี้ ทำให้มนุษย์ได้สร้างจินตนาการว่าน้ำเต้าให้กำเนิดมนุษย์ กล่าวได้ว่า อนุภาคน้ำเต้าเป็นของวิเศษที่ทำให้มนุษย์หลบภัยในยามน้ำท่วมโลกและอนุภาคน้ำเต้ามีลักษณะของเพศหญิง อนุภาคน้ำเต้าจึงถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติเกี่ยวกับกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทางตอนใต้ของจีนโดยเฉพาะตอนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่ สะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความเชื่อว่า มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า

สิ่งที่น่าสังเกตจากตำนานแม่ลี้ก๊ับที่กล่าวว่า เทพีแม่ลี้ก๊ับเกิดจากดอกไม้ และตำนานมอบดอกไม้แดงดอกไม้ม้าขาว ได้กล่าวถึงเทพีแม่ลี้ก๊ับมอบดอกไม้ให้แก่ชาวจ้วง หากได้รับดอกไม้แดง บ้านนั้นจะได้

ลูกผู้หญิง หากได้รับดอกไม้ขาว ก็จะได้ลูกผู้ชาย แล้วเมื่อชีวิตของชาวจ้วงสิ้นสุดลง วิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตจะเกิดเป็นดอกไม้เหมือนเดิม กล่าวได้ว่า ในตำนานเกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) แตกต่างจากอนุภาคตัวละครเทพเจ้าฝ่ายชายในอนุภาคน้ำเต้าเป็นพืชศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติของการกำเนิดมนุษย์โดยที่รับรู้ได้อย่างทั่วไป อนุภาคตัวละครเทพีแม่ลี้ก๊ับในอนุภาคดอกไม้เป็นพืชศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติในการกำเนิดมนุษย์ กล่าวได้ว่า ความเชื่อของเทพีแม่ลี้ก๊ับมีความแตกต่างจากความเชื่อเทพเจ้าฝ่ายชาย แต่นักวิชาการให้ความสนใจศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเกี่ยวกับเทพเจ้าฝ่ายชายมากกว่า การศึกษาเกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับยังเป็นพื้นที่ว่างเปล่า ในแง่นี้ ผู้วิจัยในฐานะชาวจีนกำลังศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทย เป็นภาษาที่สอง จึงมีความสนใจในการศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับของชนเผ่าจ้วง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) ของชนเผ่าจ้วง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) เป็นตำนานปรัมปราที่ไม่อาจบ่งชี้ถึงผู้แต่งหรือผู้บันทึกได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้เลือกตำนานที่มีการรวบรวมเป็นเล่มและตีพิมพ์เผยแพร่แล้วจำนวน 5 เล่ม ได้แก่ (1) คันธนูวิเศษและดาบวิเศษ (Lanhong'en, 1985) 1 เรื่อง (2) เทพธิดา เทพแพง วีรบุรุษ (Nongguanpin, 1992) 7 เรื่อง (3) รวมนิทานพื้นบ้านจีน (คณะกรรมการการรวบรวม, 2001) 5 เรื่อง (4) รวมตำนานชนเผ่าจ้วง (Nongguanpin, 2007) 1 เรื่อง (5) Research on Zhuang Wu Belief and Translation and Annotation Poesy Wu of The Zhuang Tribe in Youjiang (Volume 1) (Huang Guiqu, 2012) 2 เรื่อง และตำนานมุขปาฐะในตำบลผู้เมี้ยว (Pumiao) 2 เรื่อง รวมทั้งหมด 18 เรื่อง

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาอนุภาคในตำนานชนเผ่าจ้วงที่เกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) ที่ยังได้รับการนิยมและเผยแพร่ในเขตการปกครองตนเองชนชาติจ้วงมณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง มกราคม-กันยายน 2567

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำนานและการวิเคราะห์วัฒนธรรมจากอนุภาค

2.2 การเก็บรวบรวมตำนานที่เกี่ยวข้องกับเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) ของชนเผ่าจ้วง คัดเลือกฉบับภาษาจีนเพื่อนำมาแปลเนื้อเรื่องเป็นภาษาไทย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานที่เกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับของชนเผ่าจ้วงโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับอนุภาค และวิเคราะห์ตามวิธีการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อเทพีแม่ลี้ก๊ับที่แฝงอยู่ในอนุภาค

3.2 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่อลิ้งกับ (ฮาวผอ) ตามประเภทของอนุภาค 3 ประการ คือ อนุภาคตัวละคร อนุภาควัตถุหรือสิ่งของ และอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทพีแม่อลิ้งกับ ในตำนานของเผ่าจ้วงตามวิธีการศึกษาอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อเทพีแม่อลิ้งกับที่แฝงอยู่ในอนุภาค ดังผลการศึกษาต่อไปนี้

1. อนุภาคตัวละคร

ผลการวิเคราะห์ตัวละครเป็นเทพีแม่อลิ้งกับ (ฮาวผอ) พบว่า อนุภาคตัวละครเทพีแม่อลิ้งกับใน 4 ฐานะ ได้แก่ บรรพบุรุษของชาวจ้วง ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครองชาวจ้วง ผู้ประสาทรและช่วยเหลือชาวจ้วง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ฐานะของอนุภาคตัวละครเทพีแม่อลิ้งกับ (ฮาวผอ)

ชื่อเรื่อง / หน้าที่หรืออำนาจ		บรรพบุรุษ	ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์	ผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครอง	ผู้ประสาทรและช่วยเหลือ
1	แม่อลิ้งกับ	✓	✓		
2	มะเฟืองกับพริก		✓		
3	มอบดอกไม้งดงามดอกไม้ขาว			✓	
4	สร้างสกุล		✓		
5	คลอดลูก				
6	ให้ลูกแยกบ้านใช้ชีวิตเอง		✓		
7	ไถ่และเปิด		✓		
8	คนเกียจคร้านเปลี่ยนร่างเป็นลิง		✓		
9	แม่อลิ้งกับสร้างมนุษย์	✓	✓		
10	แม่อลิ้งกับสั่งชุดแม่น้ำหง		✓		
11	แม่อลิ้งกับพิพากษา				
12	แม่อลิ้งกับลงโทษเทพกระป๋อง		✓		
13	สามภรรยาสร้างโลก	✓			
14	ฮาวผอมอบจุมุก				✓
15	ไม่ได้ระบุชื่อเรื่องที่ 1			✓	
16	ไม่ได้ระบุชื่อเรื่องที่ 2			✓	
17	ศาลเจ้าฮาวผอ				✓
18	หินวิเศษ 7 ก้อนกับกระถางดอกไม้				✓

จากตารางที่ 1 เห็นได้ว่า อนุภาคตัวละครเทพีแม่อลิ้งกับ (ฮาวผอ) เป็นผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์ เป็นอนุภาคที่พบมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงชาวจ้วงเชื่อว่า เทพีแม่อลิ้งกับเป็นผู้สร้างโลกรุ่นแรก ต่อมาคืออนุภาคตัวละครเทพีแม่อลิ้งกับเป็นบรรพบุรุษและเป็นผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครอง แสดงให้เห็นถึงชาวจ้วงเชื่อว่า เทพีแม่อลิ้งกับเป็นบรรพบุรุษสตรีของชนเผ่าจ้วง และเชื่อว่า นางได้ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการตั้งครรภ์ การคลอดลูก และคุ้มครองให้เด็กเติบโตอย่างแข็งแรง อนุภาคที่พบน้อยสุดเป็นอนุภาคผู้ประสาทรและผู้ช่วยเหลือชาวจ้วง แสดงให้เห็นถึงชาวจ้วงเชื่อว่า เทพีแม่อลิ้งกับเป็นเทพเจ้าผู้คุ้มครองพื้นที่และประสาทรให้แก่ชาวจ้วง ช่วยให้ความปรารถนาของชาวจ้วงสำเร็จ

เรื่องที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งคือ อนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับในฐานะทั้ง 4 ประการนี้ มีการถดถอยลงจากเทพเจ้าผู้สร้างโลกรุ่นแรกที่มีฐานะสูงสุด มีหน้าที่สร้างโลกและกำเนิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ถดถอยลงมาเป็นผู้ที่ดูแลการเกิด ผู้คุ้มครอง ผู้ประสาทร และผู้ช่วยเหลือ ทำหน้าที่ดูแลการตั้งครรภ์ของมนุษย์โดยมอบดอกไม้ให้ และคุ้มครองการเติบโตของเด็กชาวจ้วง คุ้มครองพื้นที่ และการอวยพรแก่ชาวจ้วง สะท้อนให้เห็นถึงการถดถอยของฐานะและอำนาจของเทพีแม่ลิ้มกับที่มาจากมีเทพเจ้าฝ่ายชายขึ้นมาแทนที่ตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมของชาวจ้วง แม้ว่าฐานะของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับจะมีการถดถอยลง แต่ถ้าดูจากอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับเป็นผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์ ในตำนานของชาวจ้วงก็ยังคงเป็นอนุภาคที่พบมากที่สุด ทำให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้ ชาวจ้วงก็ยังคงรักษาและดำรงความเชื่อนับถือเทพีแม่ลิ้มกับเป็นผู้สร้างโลกไว้

2. อนุภาควัตถุหรือสิ่งของ

ผลการวิเคราะห์ห่อนุภาควัตถุหรือสิ่งของที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลิ้มกับ (ฮวผอ) ที่โดดเด่นเป็นพิเศษ พบ 2 ประการ ได้แก่ อนุภาคดอกไม้ และอนุภาคหิน ดังต่อไปนี้

2.1 อนุภาคดอกไม้

อนุภาคดอกไม้เป็นอนุภาคสำคัญของตำนานเทพีแม่ลิ้มกับและเป็นหลักฐานที่พิสูจน์ว่าเทพีแม่ลิ้มกับกับเทพีฮวผอเป็นเทพองค์เดียวกันโดยพบความหมายจากอนุภาคดอกไม้ 2 ประการ ดังนี้

2.1.1 สัญลักษณ์ของเทพีฮวผอ

อนุภาคดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของเทพีฮวผอปรากฏในตำนานที่สืบทอดกันมาแบบมุขปาฐะในตำบลผู้เมี้ยว เช่น ตำนานเรื่อง ศาลเจ้าฮวผอ ได้กล่าวถึง ครั้งหนึ่ง มีผู้หญิงสูงอายุคนหนึ่งมาขายโจ๊กใต้ต้นไม้ในพื้นที่ตำบลผู้เมี้ยว ถ้านางพบคนที่ไม่ม่เงินซื้อก็จะแจกโจ๊กให้คนนั้นโดยไม่คิดเงิน และโจ๊กนั้นสามารถรักษาการเจ็บป่วยได้ ชาวจ้วงจึงพากันมากินโจ๊ก แต่ไม่รู้ว่าผู้หญิงสูงอายุคนนั้นชื่ออะไร รู้เพียงว่านางชอบใช้ดอกไม้สดทำเป็นเครื่องประดับศีรษะ และมอบดอกไม้สดให้แก่ชาวจ้วงเป็นประจำ ชาวจ้วงจึงเรียกนางว่า ฮวผอ ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึง ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์ของอนุภาคตัวละครฮวผอ และดอกไม้ยังเป็นสาเหตุที่ชาวจ้วงตั้งชื่อให้ผู้หญิงสูงอายุที่แจกโจ๊กนั้นว่า “ฮวผอ” นอกจากนี้ ตำนานเรื่อง หินวิเศษ 7 ก้อนกับกระทงดอกไม้ ยังได้กล่าวถึงฮวผอใช้ดอกไม้สดทำเป็นกระทง เมื่อถึงเทศกาลต่าง ๆ หรือวันสำคัญของหมู่บ้านก็นำกระทงที่ทำด้วยดอกไม้สดไปลอยเพื่อขอให้พื้นที่ตำบลผู้เมี้ยว ฝนตกต้องตามฤดูกาล ผู้คนมีชีวิตสงบสุขตลอดจนถึงปัจจุบัน ชาวจ้วงนิยมลอยกระทงดอกไม้สดทำตามฮวผอ เพื่อส่งสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากชีวิตตนเอง และขอให้ความปรารถนาสำเร็จ การลอยกระทงดอกไม้สดนี้กลายเป็นประเพณีสำคัญของตำบลผู้เมี้ยว ตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึงอนุภาคดอกไม้ไม่นอกจากเป็นสัญลักษณ์ของเทพีฮวผอในการแต่งตัวแล้ว ยังเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเทพีฮวผอในการให้อวยพร เป็นดุจภาชนะที่บรรจุความปรารถนาของชาวจ้วงอีกด้วย

กล่าวได้ว่า อนุภาคดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของเทพีฮวผอ ไม่เพียงแต่เป็นสัญลักษณ์ของการแต่งกายเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ทางอำนาจเหนือธรรมชาติด้วย ถ้าพิจารณาจากภายนอก อนุภาคดอกไม้ก็เป็นเครื่องประดับศีรษะของเทพีฮวผอ แต่ถ้าพิจารณาจากภายใน อนุภาคดอกไม้ก็เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติของเทพีฮวผอในฐานะเป็นวัตถุสำคัญและกำเนิดประเพณีลอยกระทงของตำบลผู้เมี้ยว ดังนั้น อนุภาคดอกไม้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจ้วงที่ว่า ดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของเทพีฮวผอ ดอกไม้เป็นของวิเศษที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติของเทพีฮวผอด้วย จึงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถนำสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากชีวิตตน และสามารถทำให้ความปรารถนาสำเร็จได้

2.1.2 สัญลักษณ์ของชีวิต

อนุภาคดอกไม้ที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลิ่วก๊ับ (ฮวาผอ) เป็นของวิเศษที่เกี่ยวกับการเกิด การตาย เช่น ตำนานเรื่อง แม่ลิ่วก๊ับ ได้กล่าวถึง พอดอกไม้บานออก มีผู้หญิงคนหนึ่งยืนอยู่ตรงกลางดอกไม้ ผู้หญิงคนนี้ก็คือบรรพบุรุษของชาวจ้วง คนยุคหลังเรียกว่า แม่ลิ่วก๊ับ (Lan Hong'en, 1985: 2) และตำนานเรื่อง มอบดอกไม้แดงดอกไม้ขาวได้กล่าวว่า ถ้านางมอบดอกไม้ให้แก่บ้านใด ผู้หญิงในบ้านนั้นก็จะต้องตั้งครรภ์ ดอกไม้ที่นางมอบให้มีสีแดงและสีขาว ถ้านางมอบดอกไม้สีแดงให้แก่บ้านใด ผู้หญิงในบ้านนั้นก็จะต้องตั้งครรภ์เป็นลูกผู้หญิง ถ้านางมอบดอกไม้สีขาวให้แก่บ้านใด บ้านนั้นก็จะต้องตั้งครรภ์เป็นลูกผู้ชาย เมื่อชีวิตของมนุษย์สิ้นสุดลง วิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตจะกลับไปยังภูเขฮวา เกิดเป็นดอกไม้เหมือนเดิม (Nong Pinguan, 1992: 1-2)

นอกจากนี้ ในหนังสือ การศึกษาความเชื่อฮู (巫 wu) ของชนเผ่าจ้วง เล่มที่ 1 ได้บันทึกตำนานเกี่ยวกับเทพีแม่ลิ่วก๊ับที่สืบต่อมาแบบมุขปาฐะไว้ 2 เรื่อง เรื่องที่หนึ่งได้กล่าวถึง เจ้าแม่กวนอิมเสนอให้อู่วี้ตี้ (玉帝 Yudi จักรพรรดิหยกผู้เป็นปฐมกษัตริย์แห่งสวรรค์ของจีน) ว่าให้เทพีแม่ลิ่วก๊ับซึ่งเป็นผู้ดูแลดอกไม้ไปสร้างมนุษย์ หลังจากเทพีแม่ลิ่วก๊ับสร้างมนุษย์คู่แรกสำเร็จ ก็เสนอให้อู่วี้ตี้ว่า ให้นางอยู่สวนดอกไม้ปลูกดอกไม้ต่อ แล้วกล่าวว่า ดอกไม้ที่ปลูกในสวนจะเกิดเป็นมนุษย์ ดังนั้น ชาวจ้วงจึงเชื่อว่า ทุกคนเป็นดอกไม้ที่เทพีแม่ลิ่วก๊ับปลูกในสวน ผู้ชายเป็นดอกไม้ขาว ผู้หญิงเป็นดอกไม้แดง และตำนานเรื่องที่สองก็ยังได้กล่าวถึงโลกยมบาลมีเทพีองค์หนึ่งที่ชื่อ เทพีฮวาผอ เป็นผู้ดูแลสวนดอกไม้ 36 แห่ง และในแต่ละสวน มีดอกไม้ 36 ดอก ดอกไม้ที่ปลูกขึ้นมีทั้งดอกไม้ที่เกี่ยวกับการเกิดของโลกมนุษย์ หากมีวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตกลับมา วิญญาณต้องติดในดอกไม้ดอกหนึ่งก่อน แล้วเทพีฮวาผอจะมอบดอกไม้ชิ้นนั้นให้แก่คนในโลกมนุษย์ หากมอบเป็นดอกไม้ขาว ก็จะเกิดมาเป็นผู้ชาย หากเป็นดอกไม้แดง ก็จะเกิดมาเป็นผู้หญิง วิญญาณจึงเกิดใหม่เป็นมนุษย์ได้อีกครั้ง และดอกไม้ 36 ดอกของแต่ละสวน มีเพียง 12 ดอกที่เป็นดอกไม้มีคุณภาพที่ดีเยี่ยม ด้วยเหตุนี้ เด็กที่เกิดมาในโลกมนุษย์จึงมีเด็กทั้งเด็กที่ร่างกายแข็งแรง ไม่ค่อยเจ็บป่วย และเด็กที่เจ็บป่วยง่าย ดังนั้น ชาวจ้วงจึงต้องบูชาเทพีฮวาผอเพื่อขอให้เทพีฮวาผอมอบดอกไม้ที่มีคุณภาพให้แก่เจ้าของบ้าน (Huang Guiqu, 2012: 95-96)

จากตัวอย่างข้างต้นนอกจากจะแสดงให้เห็นว่า เทพีแม่ลิ่วก๊ับเป็นเทพเจ้าท้องถิ่นของชนเผ่าจ้วงที่เกิดจากอนุภาคดอกไม้แล้ว ยังทำให้เห็นถึงเทพีแม่ลิ่วก๊ับใช้อนุภาคดอกไม้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับการเกิด เป็นสัญลักษณ์ของชีวิตใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึงวงจรชีวิตตามความเชื่อของชาวจ้วงว่า ชีวิตมาจากดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ของเทพีแม่ลิ่วก๊ับและหลังจากที่ตายแล้ววิญญาณก็จะไปเป็นดอกไม้ใหม่เพื่อรอการเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง นอกจากนี้ยังทำให้เห็นฐานะของเทพีแม่ลิ่วก๊ับที่นอกเหนือไปจากการให้กำเนิดมนุษย์คือ การดูแลและคุ้มครองการตั้งครรภ์และเรื่องวิญญาณของมนุษย์ที่จะเกิดใหม่ด้วย ดังนั้น อนุภาคดอกไม้จึงเป็นสัญลักษณ์ของชีวิต

ผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า อนุภาคดอกไม้ เป็นอนุภาคสำคัญของตำนานเทพีแม่ลิ่วก๊ับ (ฮวาผอ) โดยพบว่า สารสำคัญของอนุภาคดอกไม้ 2 ประการ ได้แก่ (1) สัญลักษณ์ของฮวาผอ ในฐานะเป็นวัตถุที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติที่เทพีแม่ลิ่วก๊ับใช้ประสาทรและคุ้มครองของชาวจ้วง และ (2) สัญลักษณ์ของชีวิต ในฐานะเป็นแหล่งการเกิดของเทพีแม่ลิ่วก๊ับและเป็นของวิเศษที่เกี่ยวกับการเกิด การตายของชาวจ้วง และยังทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของอนุภาคดอกไม้ จากของวิเศษที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับการเกิดเทพเจ้าและมนุษย์ เปลี่ยนมาเป็นอนุภาคของวิเศษเกี่ยวกับการให้อวยพร สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหน้าที่หรืออำนาจของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ่วก๊ับ (ฮวาผอ) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับ (ฮวาผอ) และอนุภาคดอกไม้

ฐานะของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับ (ฮวาผอ)	หน้าที่ของอนุภาคดอกไม้
ผู้เป็นบรรพบุรุษของชาวจ้วง	อนุภาคดอกไม้ในฐานะการเกิดของเทพเจ้า
ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์	
ผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครองชาวจ้วง (ถูกตั้งชื่อใหม่)	อนุภาคดอกไม้ในฐานะตัวแทนของชีวิตมนุษย์
ผู้ประสาทรและช่วยเหลือชาวจ้วง	อนุภาคดอกไม้ในฐานะสิ่งเหนือธรรมชาติในการให้พรและทำให้ความปรารถนาของชาวจ้วงสำเร็จ

จากตารางข้างต้นทำให้เห็นว่า อนุภาคดอกไม้เป็นวัตถุสำคัญของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับ (ฮวาผอ) อนุภาคดอกไม้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยการเปลี่ยนแปลงฐานะของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับ คือ เทพีแม่ลิ้มกับเป็นบรรพบุรุษสตรีที่เกิดจากดอกไม้ เมื่อมอบดอกไม้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชีวิตให้แก่ชาวจ้วง ตอนนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นเทพีฮวาผอ หลังจากเปลี่ยนชื่อได้ลบลบบาทเป็นเทพีคุ้มครองชนเผ่าจ้วงจนถึงปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่า อนุภาคดอกไม้เป็นหลักฐานสำคัญที่พิสูจน์ได้ว่า เทพีแม่ลิ้มกับกับเทพีฮวาผอเป็นองค์เดียวกัน และตำนานเรื่อง มอบดอกไม้แด่ดอกไม้ขาว ได้กล่าวว่า แม่ลิ้มกับเป็นผู้ที่ดูแลเขาฮวา ได้ปลูกดอกไม้ไว้จำนวนมาก ชาวจ้วงจึงเรียกนางว่า ฮวาผอ หรือเจ้าแม่แห่งดอกไม้ (Nong Pinguan, 1992: 1) ในแง่นี้ จึงถือว่าเทพีแม่ลิ้มกับกับเทพีฮวาผอเป็นองค์เดียวกัน

กล่าวโดยสรุปอนุภาคดอกไม้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเทพีแม่ลิ้มกับของชนเผ่าจ้วง 3 ประการ ได้แก่ (1) เทพีแม่ลิ้มกับกับเทพีฮวาผอเป็นองค์เดียวกัน แต่ทำหน้าที่ต่างกัน (2) เทพีแม่ลิ้มกับเกิดจากดอกไม้ ชาวจ้วงเชื่อ เทพีแม่ลิ้มกับและมนุษย์ทั้งหมดเกิดจากดอกไม้ เทพีแม่ลิ้มกับเป็นผู้ดูแลดอกไม้ นับถือดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของชีวิต ซึ่งเป็นความเชื่อที่แตกต่างจากความเชื่อเทพเจ้าสร้างโลกฝ่ายชายของชนเผ่าจ้วงที่เชื่อว่ามนุษย์เกิดจากน้ำเต้า และ (3) เทพีแม่ลิ้มกับเป็นเทพีที่คุ้มครองชาวจ้วงและพื้นที่ตำบลผู้เมี้ยวในปัจจุบัน สามารถทำให้ชาวจ้วงสำเร็จความปรารถนา และดอกไม้เป็นเครื่องบูชาในประเพณีสำคัญในปัจจุบันนี้

2.2 อนุภาคหิน

อนุภาคหินเป็นอนุภาคที่พบหลายเรื่องในตำนานเทพีแม่ลิ้มกับ (ฮวาผอ) อนุภาคหินนี้ รวมถึงถ้าหินและรูหิน โดยพบสาระสำคัญของอนุภาคหิน 3 ประการ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ของวิเศษในการกำเนิดของเทพเจ้า โลก และมนุษย์

สาระสำคัญข้อนี้พบในตำนานเรื่อง แม่ลิ้มกับพิพากษา ที่กล่าวว่า ก่อนที่เทพเจ้าสร้างโลกขึ้นมา โลกเป็นหินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง แม่ลิ้มกับเกิดจากการแตกของก้อนหินที่เต็มไปด้วยหมอกหนา แม่ลิ้มกับนั้นคือผู้หญิงคนแรกในโลกใบนี้ (คณะกรรมการการรวบรวม, 2001: 8) ตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึงอนุภาคหินเป็นของวิเศษที่เกี่ยวกับการเกิดของโลก เป็นปฐมธาตุของโลก สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจ้วงอย่างดั้งเดิม คือ จักรวาลก่อนกำเนิดเป็นหิน เป็นโลกที่ว่างเปล่า และทุกสิ่งในโลกเป็นสิ่งที่เทพเจ้าสร้างขึ้นมา นอกจากนี้ อนุภาคตัวละครเทพีแม่ลิ้มกับก็เกิดจากการแตกของหิน อนุภาคหินจึงเป็นของวิเศษในการเกิดของแม่ลิ้มกับ สะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงมีความเชื่อว่า เทพีแม่ลิ้มกับเกิดจากหิน และในตำนานเรื่อง แม่ลิ้มกับสร้างมนุษย์ก็ได้กล่าวถึงอนุภาคหินเป็นของวิเศษเกี่ยวกับการเกิดชีวิต โดยระบุว่า เทพีแม่ลิ้มกับสร้างมนุษย์ครั้งแรกด้วยปั้นดินเหนียว ใช้ฟางข้าวห่อทั้งตัวแล้วซ่อนไว้ในถ้ำหิน ผ่านไป 49 วัน เทพีแม่ลิ้มกับได้เปิดฟางข้าวมาดู มนุษย์ที่ทำด้วยดินเหนียวก็มีชีวิตแล้ว (คณะกรรมการการรวบรวม, 2001: 8) ตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึงอนุภาคถ้ำหินว่าเป็นสถานที่เทพีแม่ลิ้มกับใช้ในการสร้างมนุษย์ครั้งแรก ดังนั้น อนุภาคถ้ำหินนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชาว

จึงที่ว่า มนุษย์รุ่นแรกเกิดจากถ้ำหิน ถ้ำหินเป็นสถานที่วิเศษของการเกิดของมนุษย์

กล่าวได้ว่า อนุภาคหินเป็นของวิเศษในการกำเนิดของโลก หมายถึง อนุภาคหินเป็นปฐมธาตุของโลก อนุภาคตัวละครเทพีแม่ลี้กักับเกิดจากหิน แล้วเทพีแม่ลี้กักับก็ใช้ถ้ำหินเป็นพื้นที่ในการสร้างมนุษย์ ดังนั้น อนุภาคหินจึงเป็นสัญลักษณ์ของการเกิดของเทพเจ้า โลก และมนุษย์

2.2.2 สถานที่อยู่อาศัยและเครื่องหมายของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กักับ

ผลการศึกษายังพบว่า อนุภาคหินยังเป็นร่างกายของเทพีแม่ลี้กักับอีกด้วยดังปรากฏในตำนานแม่ลี้กักับ ที่กล่าวว่า เมื่อฝนตกลงมา สัตว์ต่าง ๆ และมนุษย์ไม่มีที่หลบฝน ด้วยเหตุนี้แม่ลี้กักับจึงเปิดขาทั้งสองข้างลงมา ทำท่าทางตัวเองเป็นถ้ำหิน จากนั้น พวกสัตว์และมนุษย์จึงเข้าไปในถ้ำหินหลบลมและฝน (Lan Hong'en, 1985: 2) ตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึง อนุภาคหินเป็นพื้นที่ที่ตัวละครเทพีแม่ลี้กักับกลายร่างเพื่อให้สัตว์และชาวจ้วงเข้าไปหลบลมและฝน ดังนั้น อนุภาคหินจึงเป็นสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กักับ และถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ยังพบว่า อนุภาคหินในฐานะสถานที่วิเศษในตำนาน เรื่อง แม่ลี้กักับพิพากษา ที่กล่าวว่า หลังจากเทพีแม่ลี้กักับได้คลอดลูกแล้วก็ฝากให้มารดาช่วยเลี้ยง มารดาของเทพีแม่ลี้กักับ เลี้ยงหลานโดยอาศัยถ้ำหิน ฤดูหนาว มารดาสั่งให้ลมพัดหिनย้อยจนเกิดลมไหลออกมา พอเด็ก ๆ ดื่มน้ำนมแล้วก็ไม่เกิดความหิวอีก ฤดูร้อน มารดาให้ลมพัดเข้าสู่ถ้ำหิน ร้องเพลงกับเด็ก ๆ อย่างมีความสุข หลังจากเทพีแม่ลี้กักับกลับมาถึงถ้ำหินก็ได้กำหนดให้วันที่ 14 เดือน 7 เป็นวันเทศกาลไหว้ถ้ำหินเพื่อขอบคุณถ้ำหินที่ให้ที่อยู่อาศัยและปัจจัยยังชีพ ดังนั้น ในวันที่ 14 เดือน 7 ของทุกปี ชาวจ้วงจะพากันไปเข้าถ้ำหิน กราบไหว้ และร้องเพลงเพื่อบูชาถ้ำหิน การไหว้ถ้ำหินนี้เป็นคติที่ชาวจ้วงปฏิบัติสืบทอดมาจากคำสั่งของเทพีแม่ลี้กักับนั่นเอง (คณะกรรมการการรวบรวม, 2001: 8)

ผลการศึกษาดังกล่าวให้ข้อสรุปว่า อนุภาคหินเป็นสถานที่อยู่อาศัยที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยเป็นเครื่องหมายของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กักับ สะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงเชื่อว่า ถ้ำหินเป็นสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์และมีอำนาจเหนือธรรมชาติ เพราะถ้ำหินเป็นสัญลักษณ์ของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กักับ และเป็นคติของความเชื่อการนับถืออวัยวะเพศและการสืบพันธุ์ของชาวจ้วงในปัจจุบันนี้ โดยชาวจ้วงเชื่อว่า เทพีแม่ลี้กักับเป็นเทพีที่คุ้มครองการสืบพันธุ์ของมนุษย์ และอนุภาคหินยังเกี่ยวกับการให้ที่อยู่อาศัยและปัจจัยยังชีพ สะท้อนให้เห็นถึงถ้ำหินว่าเป็นพื้นที่สำคัญในการดำรงชีวิตของชาวจ้วงในฐานะเป็นสถานที่อยู่อาศัยของชนเผ่าจ้วงในยุคบรรพกาลด้วย

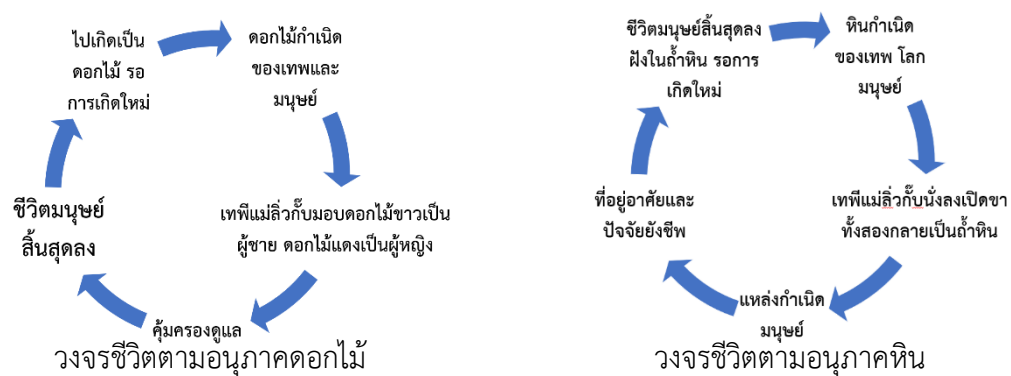
2.2.3 พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของเทพีแม่ลี้กักับ (ฮวามอ)

สาระสำคัญข้อนี้พบในตำนานเกี่ยวกับเทพีแม่ลี้กักับที่สืบทอดกันมาแบบมุขปาฐะในพื้นที่ตำบลผู้เมี้ยว อนุภาคหินเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของเทพีแม่ลี้กักับดังปรากฏในตำนาน เรื่อง หินวิเศษ 7 ก้อนกับกระถงดอกไม้ ที่กล่าวถึงที่พื้นของแม่น้ำที่ไหลผ่านหน้าศาลเจ้าหู่เจิ้งกง ตำบลผู้เมี้ยว อำเภอยางหนึ่ง มีหินวิเศษ 7 ก้อน เรียงลำดับตาม 7 ดาวที่อยู่บนฟ้า หินวิเศษ 7 ก้อนนี้เป็นพื้นที่เทพีฮวามอลอยกระถงดอกไม้สดเพื่อแสดงความคิดถึงผู้ที่เสียชีวิตไป และอวยพรให้พื้นที่นี้ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล ผู้คนมีชีวิตสงบสุข ตัวอย่างนี้ทำให้เห็นถึงอนุภาคหินเป็นพื้นที่วิเศษเกี่ยวกับการให้อวยพรของฮวามอ และสะท้อนให้เห็นถึงชาวจ้วงเชื่อว่า หินวิเศษ 7 ก้อน ที่ตำบลผู้เมี้ยวศักดิ์สิทธิ์ในฐานะเป็นพื้นที่ที่เทพีฮวามอลอยกระถง และเชื่อว่าเทพีแม่ลี้กักับเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองพื้นที่ตำบลผู้เมี้ยวที่อาศัยอยู่ของชาวจ้วง

ผลการวิเคราะห์ที่กล่าวข้างต้นให้ข้อสรุปว่า หินเป็นวัตถุที่พบบ่อย ๆ ในชีวิตชนเผ่าจ้วง เนื่องจากพื้นที่ที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นภูเขาหินล้อมรอบ ในแง่นี้อนุภาคหินจึงเป็นอนุภาคที่พบได้ง่ายในตำนานเทพีแม่ลี้กักับ โดยพบสาระสำคัญจากอนุภาคหิน 3 ประการ ได้แก่ (1) ของวิเศษในการกำเนิดเทพเจ้า โลก และมนุษย์ (2) สถานที่

อยู่อาศัยและเครื่องหมายของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กั๊บ และ (3) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของเทพีแม่ลี้กั๊บ และอนุภาค หินเป็นอนุภาคที่โดดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเทพีแม่ลี้กั๊บของชนเผ่าจ้วง ได้แก่ (1) ชาวจ้วงเชื่อว่า ก่อนเทพเจ้าสร้างโลก โลกเป็นก้อนหินใหญ่ก้อนหนึ่ง โลกเป็นสิ่งที่ว่างเปล่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่บนโลกเป็นสิ่งที่เทพเจ้าสร้างขึ้นมา และเชื่อว่ามนุษย์เกิดจากถ้ำหิน (2) ชาวจ้วงนับถือถ้ำหินเป็นสถานที่ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ให้กำเนิดมนุษย์ เป็นพื้นที่อยู่อาศัย และให้ปัจจัยยังชีพ เนื่องจากถ้ำหินเป็นเครื่องหมายของอวัยวะเพศของเทพีแม่ลี้กั๊บจึงทำให้เกิดคติการนับถืออวัยวะเพศของชาวจ้วงในกาลต่อมา และ (3) ชาวจ้วงที่อาศัยอยู่ในตำบลผู้เมี้ยวจะ นับถือเทพีแม่ลี้กั๊บอย่างมาก และเชื่อว่าเทพีแม่ลี้กั๊บเป็นเทพเจ้าที่คุ้มครองตำบลผู้เมี้ยว

ผลการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า อนุภาควัตถุที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้กั๊บ (ฮวผอ) ปรากฏอย่างเด่นชัดด้วยอนุภาค 2 อนุภาค ได้แก่ (1) อนุภาคดอกไม้ ที่ทำให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจ้วงว่า ทั้งเทพเจ้าและมนุษย์เกิดจากดอกไม้ หลังจากชีวิตของมนุษย์สิ้นสุดก็จะกลับเป็นดอกไม้เพื่อรอเกิดเป็นมนุษย์ใหม่และ (2) อนุภาคหิน ที่ทำให้เห็นถึงความเชื่อของชาวจ้วงว่า เทพเจ้า มนุษย์ และโลกเกิดจากหิน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับข้อผลการศึกษาของ Xu Haiping and Wei Fu'an (2014: 146) ที่กล่าวว่า พิธีกรรมฝังศพในถ้ำหินของชนเผ่าจ้วงมีประวัติศาสตร์มาช้านาน ชาวจ้วงที่อาศัยอยู่ในเขตภูเขาหินใต้รักษาพิธีการฝังศพในถ้ำหินไว้นจนถึงปัจจุบัน ก็ยังคงประกอบพิธีกรรมนี้อยู่ และจะสืบทอดไปด้วย จากการฝังศพในถ้ำหินธรรมชาติเปลี่ยนเป็นฝังศพในถ้ำหินที่สร้างขึ้นทำให้เห็นถึงถ้ำหินว่าเป็นสถานที่สำคัญ ที่สะท้อนให้เห็นว่า ชาวจ้วงเชื่อว่า เทพีแม่ลี้กั๊บเกิดจากหิน และเทพีแม่ลี้กั๊บใช้อวัยวะเพศกลายเป็นถ้ำหินเพื่อให้กำเนิดมนุษย์ เป็นที่อยู่อาศัย และให้ปัจจัยยังชีพแก่มนุษย์ ทำให้ถ้ำหินเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และหลังจากที่ชาวจ้วงเสียชีวิตชาวจ้วงจะต้องนำร่างไปฝังไว้ที่ถ้ำหิน สถานที่เดิมอันเป็นที่เกิดของชีวิต ทำให้เห็นถึงวงจรชีวิตของชาวจ้วง ดังแผนภาพวงจรชีวิตของชาวจ้วงต่อไปนี้

จากแผนภาพดังกล่าวทำให้เห็นถึงวงจรชีวิตของชาวจ้วงมีลักษณะเป็นวงกลมที่ว่า ชีวิตเริ่มจากเทพีแม่ลี้กั๊บผู้ให้กำเนิด ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอาศัยปัจจัยยังชีพคือสิ่งต่าง ๆ ที่เทพีแม่ลี้กั๊บสร้างให้ และได้รับการคุ้มครองดูแลจากท่าน และเมื่อชีวิตสิ้นสุดลงก็จะเกิดเป็นดอกไม้เพื่อรอการเกิดใหม่โดยเทพีแม่ลี้กั๊บจะมอบดอกไม้ให้แก่ครอบครัวชาวจ้วงตามความเชื่อในอนุภาคดอกไม้ อีกคติหนึ่งที่พบในอนุภาคหิน หลังจากชาวจ้วงเสียชีวิตแล้วก็จะนำไปฝังไว้ที่ถ้ำหินที่เป็นแหล่งกำเนิดของชีวิตเพื่อรอการเกิดใหม่เช่นกัน ทำให้เห็นข้อสรุปว่า อนุภาควัตถุที่พบทั้ง 2 ประการ ได้สะท้อนถึงความเชื่อเกี่ยวกับวงจรชีวิตของชาวจ้วงที่มีจุดกำเนิด ได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครองดูแล และเมื่อสิ้นสุดลงก็จะอาศัยอยู่ในสิ่งหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเทพีแม่ลี้กั๊บผู้ให้กำเนิด

3. อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในตำนานเทพีแม่ลี้กั๊บ (ฮวผอ) พบอนุภาคด้านนี้ที่โดดเด่น 3 ประการ ได้แก่ (1) อนุภาคสร้างโลก มนุษย์ และสรรพสิ่ง แบ่งเป็น 2 แบบ คือ เทพีแม่ลี้กั๊บสร้างเพียง

ลำพัง และเทพีแม่ลี้กั๊บสร้างโดยอาศัยเทพเจ้าบูโลโถ (2) อนุภาคการให้กำหนด และ (3) อนุภาคการให้พรและความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

ชื่อเรื่อง	อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม	อนุภาคสร้างโลก		อนุภาคการให้กำหนด	อนุภาคการให้พรและความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา
		องค์เดียว	2 องค์		
1	แม่ลี้กั๊บ	✓		✓	
2	มะเฟืองกับพริก	✓		✓	
3	มอบดอกไม้งดงามดอกไม้ขาว	✓		✓	
4	สร้างสกุล			✓	
5	คลอดลูก		✓		
6	ให้ลูกแยกบ้านใช้ชีวิตเอง			✓	
7	ไก่และเป็ด			✓	
8	คนเกียจคร้านเปลี่ยนร่างเป็นลิง			✓	
9	แม่ลี้กั๊บสร้างมนุษย์	✓			
10	แม่ลี้กั๊บสั่งชุดแม่น้ำหง	✓			✓
11	แม่ลี้กั๊บพิพากษา		✓	✓	
12	แม่ลี้กั๊บลงโทษเทพกระป๋อง	✓		✓	✓
13	สามภรรยาสร้างโลก		✓	✓	✓
14	ฮาวฟอมอบจุมุก				✓
15	ไม่ได้ระบุชื่อเรื่อง	✓		✓	
16	ไม่ได้ระบุชื่อเรื่อง	✓		✓	
17	ศาลเจ้าฮาวฟอ				✓
18	หินวิเศษ 7 ก้อนกับกระถางดอกไม้				✓

จากตารางที่ 3 ที่แสดงอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้กั๊บ (ฮาวฟอ) 3 อนุภาคนี้ แสดงให้เห็นถึงอำนาจของเทพีแม่ลี้กั๊บ (ฮาวฟอ) ถดถอยลง เห็นได้จากอนุภาคการสร้างโลกที่ต่างไปจากตำนานชนเผ่าที่อยู่ในกลุ่มชนชาติไทย-ไทที่ผู้สร้างโลกเป็นเทพสตรีคือเทพีแม่ลี้กั๊บและเป็นการสร้างโดยเพียงองค์เดียว แต่อนุภาคสร้างโลกของเทพีแม่ลี้กั๊บกั๊บกับเทพเจ้าบูโลโถแสดงให้เห็นถึงอำนาจของเทพีแม่ลี้กั๊บลดลงต้องไปพึ่งอำนาจของเทพเจ้าบูโลโถจึงสามารถสร้างโลกอย่างสำเร็จ และในที่สุดอำนาจของเทพีแม่ลี้กั๊บกั๊บก็เหลือแค่การคุ้มครองชนเผ่าจ้วง ไม่ได้เป็นเทพีที่มีอำนาจยิ่งใหญ่ที่สุดต่อไป สอดคล้องกับการลดฐานะหรือบทบาทของเทพีแม่ลี้กั๊บในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลี้กั๊บ และอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

ฐานะของอนุภาคตัวละครเทพีแม่ลี้กั๊บ	อำนาจของอนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรม
บรรพบุรุษ	อำนาจยิ่งใหญ่ที่สุดในการสร้างโลก เป็นผู้สร้างโลกหลัก ลดเป็นต้องพึ่งพาเทพเจ้าบูโลโถ
ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์	
ผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครอง (ถูกตั้งชื่อใหม่)	อนุภาคการให้พรและความช่วยเหลือบุคคลธรรมดา เหลือเพียงอำนาจคุ้มครองชนเผ่าจ้วง
ผู้ประสาทพรและผู้ช่วยเหลือ	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงตามการลดลงของฐานะและบทบาทของเทพีแม่ลี้ก๊ับ เห็นได้จากฐานะของเทพีแม่ลี้ก๊ับลดลงตามสังคมการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวจ้วง กล่าวคือเมื่อสังคมชนเผ่าจ้วงได้ออกจากสังคมแบบมาตาธิปไตย สังคมที่ผู้หญิงเป็นใหญ่ เข้าสู่สังคมแบบปิตุราธิปไตยที่ผู้ชายเป็นใหญ่ เพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมจีนส่วนใหญ่ เหมือนกันกับการพัฒนาของสังคมทั่วไป ฐานะหรือบทบาทของเทพีแม่ลี้ก๊ับจึงลดลงตามฐานะของผู้หญิง จึงทำให้อนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับเปลี่ยนตามไปด้วย แต่เนื่องจากความเชื่อเทพีแม่ลี้ก๊ับได้ซึมลึกเข้าไปในจิตใจของชาวจ้วงแล้วจึงทำให้ตำนาน ความเชื่อ และพิธีกรรมเกี่ยวกับเทพีแม่ลี้ก๊ับจึงยังสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิเคราะห์ให้อนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลี้ก๊ับ (ฮวาผอ) ของชนเผ่าจ้วงมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. อนุภาคตัวละครหลักคือเทพีแม่ลี้ก๊ับ พบว่า ปรากฏอย่างเด่นชัดใน 4 ฐานะ คือ บรรพบุรุษสตรีของชาวจ้วง ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ผู้ดูแลการเกิดและคุ้มครองชาวจ้วง และผู้ประสาทพรและช่วยเหลือชาวจ้วง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปรากฏการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงการถดถอยลงของอำนาจและบทบาทของเทพีแม่ลี้ก๊ับ จากเทพเจ้าที่มีฐานะสูงสุด ผู้สร้างโลกและผู้กำเนิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ถดถอยลงมาเป็นผู้ดูแลการเกิด ให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือ และประสาทพรแก่ชาวจ้วง เนื่องจากมีเทพเจ้าฝ่ายชายขึ้นมาแทนที่ตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมของชาวจ้วงจากสังคมแบบมาตาธิปไตย สังคมที่ผู้หญิงเป็นใหญ่ มาเป็นปิตุราธิปไตย สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Huang Guiqiu (2012: 97) ที่กล่าวถึงความเชื่อหวอันเป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวจ้วงที่เกิดขึ้นในสังคมมาตาธิปไตย สังคมที่ผู้หญิงเป็นใหญ่ เทพีแม่ลี้ก๊ับเป็นบรรพบุรุษสตรีรุ่นแรกของชาวจ้วง หลังจากสังคมจ้วงเข้าสู่สังคมปิตุราธิปไตยสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ความเชื่อหว (巫 Wu) ได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลง กลายเป็นศาสนาเมอ (麽 Me) ที่นับถือเทพเจ้าปู่โล้วว่า เป็นเทพเจ้าที่มีอำนาจยิ่งใหญ่ที่สุด ส่งผลให้หน้าที่และอำนาจที่อยู่ในส่วนของอนุภาคพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ของตัวละครหลักคือเทพีแม่ลี้ก๊ับ ลดลงตามฐานะของผู้หญิงในสังคมจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ธรณ รอดทรัพย์ (2555: 31-42) ที่กล่าวถึงหัวใจของความเชื่อในวิถีคิดของสตรีนิยมวางอยู่บนแกนหลักในการวิเคราะห์ระบบสังคม 3 ประการ คือ การ ต ก ผล ลี ก ของระบบวิถีคิดแบบผู้ชายเป็นใหญ่ (ปิตุราธิปไตย) ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย และโครงสร้างทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายโดยผ่านสถาบันครอบครัว ระบบเครือญาติ

สถาบันการเมือง การปกครอง และสถาบันทางศาสนา เป็นต้นสังคมจีนมีความเหลื่อมล้ำอย่างยิ่งเรื่องคติความเชื่อเกี่ยวกับเพศสภาวะ วีรบุรุษในประวัติศาสตร์รวมทั้งเทพเจ้ามักแสดงออกในลักษณะปิตุราธิปไตย ส่งผลให้ฐานะ หน้าที่ และอำนาจของเทพเจ้าฝ่ายหญิงลดลงตามสังคมปิตุราธิปไตยที่ยกผู้ชายเป็นใหญ่

2. อนุภาควัตถุที่พบอย่างเด่นชัด คือ อนุภาคดอกไม้และอนุภาคหิน พบว่า สะท้อนถึงแก่นของความเชื่อว่า เทพเจ้าและมนุษย์เกิดจากดอกไม้และหิน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า อนุภาคนี้นี้ชี้ให้เห็นถึงวัฏจักรหรือวงจรชีวิตของชาวจ้วงว่า เกิดจากดอกไม้ ดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการให้คุ้มครอง ช่วยเหลือจากเทพีแม่ลี้ก๊ับ เมื่อชีวิตสิ้นสุดลงก็จะกลับไปเป็นดอกไม้อีกครั้งเพื่อรอการเกิดใหม่จากการประทานดอกไม้ให้แก่ครอบครัวชาวจ้วงโดยเทพีแม่ลี้ก๊ับตามคติที่ได้จากอนุภาคดอกไม้ และถ้ากล่าวตามคติของอนุภาคหินก็จะได้ข้อสรุปว่า มนุษย์เกิดในถ้ำหินโดยการสร้างของเทพีแม่ลี้ก๊ับ อาศัยอยู่ในถ้ำหิน และได้ปัจจัยยังชีพจากถ้ำหิน เมื่อเสียชีวิตร่างจะถูกญาดินนำไปฝังที่ถ้ำหินเพื่อรอการเกิดใหม่ ซึ่งพบว่า อนุภาคดอกไม้และอนุภาคหินที่ปรากฏบ่อยครั้งในตำนานหลายเรื่องที่น่าสนใจมาศึกษา และ

เป็นสิ่งที่พบได้ง่ายในวิถีชีวิตของชาวจ้วง เนื่องจากวิถีชีวิตของบรรพบุรุษชาวจ้วงในอดีตอาศัยอยู่ตามภูเขาและป่าไม้ สอดคล้องกับแนวคิดของชนิษฐา จิตชินะกุล (2545: 142-143) ที่กล่าวถึงอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเป็นวัตถุที่พบได้ง่ายในพื้นที่ที่บรรพบุรุษของชาวจ้วงอาศัย สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนกลุ่มนี้ที่ใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ พึ่งพาอาศัยกับธรรมชาติ ทำให้คนกลุ่มนี้มีความผูกพันกับธรรมชาติอย่างมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ou Man (2561) ที่พบว่า ตำนานสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง แสดงให้เห็นโลกทัศน์ดั้งเดิมที่กลุ่มชนชาติไท-จ้วงมีต่อโลกและจักรวาลก่อนกำเนิดและกระบวนการกำเนิด โลกทัศน์ที่มองว่ามนุษย์อยู่ใต้อำนาจสิ่งเหนือธรรมชาติ มนุษย์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด และมนุษย์มีบ่อเกิดเดียวกัน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (Research Knowledge)

1. อนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลั่วก๊ับ (ฮวผอ) ทั้งอนุภาคตัวละครคือเทพีแม่ลั่วก๊ับ อนุภาควัตถุคือ ดอกไม้และหิน และอนุภาคเหตุการณ์ คือ การสร้างโลก การให้กำหนด และการให้พรและความช่วยเหลือมนุษย์ได้ให้ข้อสรุปว่า เทพเจ้า โลก และมนุษย์เกิดจากแหล่งเดียวกัน เทพเจ้าในฐานะผู้สร้าง โลก และมนุษย์ในฐานะผู้ถูกสร้างที่ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของเทพเจ้า ได้รับการดูแล ช่วยเหลือจากเทพเจ้าในการดำรงชีวิต และเมื่อสิ้นชีวิตก็จะกลับไปอยู่กับพระเจ้าผู้สร้างเพื่อรอการเกิดใหม่อีกครั้ง

2. การเปลี่ยนแปลงของอนุภาคตัวละครคือเทพีแม่ลั่วก๊ับ จากเทพเจ้าที่มีฐานะและอำนาจสูงสุดผู้สร้างโลกและให้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ถดถอยลงมาเป็นผู้ที่ดูแลการเกิด ให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือ และประสาทรแก่ชาวจ้วง เพราะอิทธิพลของเทพเจ้าฝ่ายชายที่ขึ้นมาแทนที่ตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมชาวจ้วงจากสังคมแบบมาตาธิปไตย สังคมที่ผู้หญิงเป็นใหญ่ มาเป็นปิตุราธิปไตย สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ก็ทำให้อนุภาคเหตุการณ์หรือพฤติกรรมเปลี่ยนไปตามบทบาทใหม่ของเทพีแม่ลั่วก๊ับตามแนวความคิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมย่อมมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานเทพีแม่ลั่วก๊ับ (ฮวผอ) พบว่า เทพีแม่ลั่วก๊ับเป็นเทพสตรีท้องถิ่นของชนเผ่าจ้วง ชาวจ้วงนับถือเทพีแม่ลั่วก๊ับในฐานะบรรพบุรุษสตรี ผู้สร้างโลกที่มีอำนาจยิ่งใหญ่ เป็นผู้ดูแลการเกิด ให้การคุ้มครอง ประสาทร และช่วยเหลือชาวจ้วง และจากการวิเคราะห์ยังพบความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าจ้วงที่แฝงอยู่ในอนุภาคดอกไม้และหินที่เกี่ยวกับการเกิดและการตาย ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเรื่องอื่นที่เกี่ยวกับชนเผ่าจ้วง หรือศึกษากลุ่มชนชาติไทย-ไทอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าฐานะ หน้าที่ และอำนาจของเทพีแม่ลั่วก๊ับได้ถดถอยลงตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวจ้วงจากสังคมแบบมาตาธิปไตยที่ผู้หญิงเป็นใหญ่เข้าสู่สังคมแบบปิตุราธิปไตยที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ผลการศึกษานี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลหรือหลักฐานในการศึกษาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เป็นต้นได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาอนุภาคที่ปรากฏในตำนานชนเผ่าอื่น ๆ ของจีนที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทยและมีสาระสำคัญที่น่าศึกษาหลายด้าน เช่น ชนเผ่าเหยา ชนเผ่าหลี่ และชนเผ่าเคะ เป็นต้น

2.2. ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดและความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดการตายระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์จ้วงกับกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมไทย ที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความน่าสนใจหลายเรื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- คณะกรรมการการรวบรวม. (2001). **รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับกว้างสี**. Beijing: China ISBN Center.
- ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2555). ปิตาธิปไตย : ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงในสังคมเอเชีย. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 4(2): 30-46.
- ปรานี วงษ์เทศ. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจ้วงกับไทยในมิติทางประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อ. **ดำรงวิชาการ**. 5(2): 14-30.
- ปริยารัตน์ เขาวลิตประพันธ์. (2549). **การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานไทย : การศึกษาอนุภาคทางคติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรารณ ดิษฐปาน. (2544). อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์. **วารสารภาษาและวรรณคดีไทย**. 18(ธันวาคม 2544): 62-77.
- ศิริพร ณ ถลาง และ สุกัญญา ภัทรราชย์. (2542). **คติชนกับคนไทย-ไท รวมบทความทางด้านคติชนวิทยาในบริบททางสังคม**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2545). **ชนชาติไทในนิทาน : แลลอดแว่นคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน ฉบับพิเศษ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ศิริพร ณ ถลาง. (2552). **ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2558). **คติชนกับศาสนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หนอง ห้วยฉาง. (2559). **การเปรียบเทียบตำนานข้าวของภาคอีสานในประเทศไทยกับจ้วง มณฑลกว๋างสีในสาธารณรัฐประชาชนจีน**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Huang Guiqiu. (2012). **Research on Zhuang Wu Belief and Translation and Annotation Poesy Wu of the Zhuang Tribe in Youjiang (Volume 1)**. Guangxi: Guangximinzu.
- Lan Hong'en. (1985). **คัมภีร์พิเศษและดาบพิเศษ**. Beijing: Zhongguominjianwenyi.
- Nong Pinguan. (2007). **รวมตำนานชนเผ่าจ้วง**. Nanning: Guangximinzu.
- Nong Pinguan. (1992). **เทพธิดา เทพแพง วีรบุรุษ**. Nanning: Guangximinzu.
- Ou Man. (2561). **ตำนานสร้างโลกกลุ่มชนชาติไท - จ้วง : โลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรม**. วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Tang Lihua. (2562). **การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Xu Haiping and Wei Fu'an. (2014). Cultural anthropological interpretation of the remains of cliff cave burial of Zhuang nationality in Zuoyoujiang Valley, Guangxi. **Chuancheng**. 2016 (06): 146-149.